

PRIJSVRAAG 2015

TEYLERS TWEEDE GENOOTSCHAP

TE HAARLEM

In het kader van de ruim 200-jarige traditie van Teylers Stichting om wetenschappelijk onderzoek te bevorderen, hebben Directeuren van Teylers Stichting en de leden van Teylers Tweede Genootschap besloten voor het jaar 2015 een prijsvraag uit te schrijven over een onderwerp uit de geschiedenis.

ONDERWERP

Gevraagd wordt: een studie op het terrein van de emotie-geschiedenis, toegepast op een onderwerp uit de Nederlandse geschiedenis (Middeleeuwen tot heden).

TOELICHTING

De geschiedwetenschap heeft de afgelopen decennia vele wendingen meegemaakt, zoals de *linguistic turn*, de *spatial turn* en meer recent de *emotional turn*. In de emotional turn gaat het om de rol die emoties spelen in het leven en meer bijzonder om emoties als historische categorie. Achterliggende vraag is of bij emoties inderdaad sprake is van zo'n historische categorie, veranderlijk in de tijd en variërend naar plaats en omstandigheden, of dat we hier eerder te maken hebben met onveranderlijke, biologische factoren. De emotional turn manifesteert zich inmiddels over de volle breedte van het historisch-wetenschappelijke spectrum, of het nu gaat om politiek, economie of religie, huwelijk en gezin, affectieve relaties en in verband daarmee te onderscheiden 'emotionele regimes'. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan een in de tijd veranderende betekenis van gevoelens van liefde, vriendschap, jaloezie, of aan de invloed van maatschappelijke veranderingen op de ervaring van heimwee en nostalgie. Of aan de vraag in hoeverre emoties, dan wel het uiten daarvan, verschillen naar sociale laag en maatschappelijke klasse.

Deze prijsvraag vraagt een historische toepassing van de emotional turn, ervan uitgaande dat gevoelens (in beginsel) inderdaad een historische categorie vormen. Om het onderwerp enigszins te beperken vragen wij een exemplarische toepassing van de emotional turn op een onderwerp uit de Nederlandse geschiedenis (van de Middeleeuwen tot heden). Dit mag zowel een diepteboring of casus zijn uit een specifieke tijdsperiode als juist een beschouwing over een historisch-emotioneel veranderingsproces dat zich uitstrekt over langere termijn. Een zuiver theoretische of methodologische studie is niet de bedoeling. Wel wordt het op prijs gesteld als het empirische onderzoek wordt ingekaderd in een theoretische of vergelijkende context.

BEANTWOORDINGSVORM

Het antwoord kan bestaan uit een langere studie in de vorm van een voor publicatie gereed geschrift of uit een aantal publicaties (die merendeels zijn verschenen gedurende de laatste drie jaren vóór 1 januari 2018 en waarvan de indiener de auteur of één der hoofdauteurs is), vergezeld van een voor de gelegenheid van de prijsvraag geschreven stuk dat nog niet is gepubliceerd en dat de eerdere publicaties in een ruimer wetenschappelijk kader plaatst.

PROCEDURE

Om voor beoordeling in aanmerking te komen, moeten de antwoorden vóór 1 januari 2018 in viervoud in het bezit zijn van Directeuren van Teylers Stichting (Spaarne 16, 2011 CH Haarlem). Inzendingen die na dat tijdstip binnen komen, zullen niet in behandeling worden genomen.

Ingeleverde teksten dienen te zijn gesteld in het Nederlands, Frans, Duits of Engels.

Ingevolge de bepalingen van het testament van Pieter Teyler van der Hulst, mogen de niet eerder in druk verschenen teksten niet de naam van de auteur vermelden: zij moeten anoniem worden ingeleverd, slechts ondertekend met een spreuk. De inzending dient tevens te bevatten een van diezelfde spreuk voorzien verzegeld couvert, met daarin een opgave van naam en adres van de schrijver.

BEOORDELING

De beoordeling vindt plaats door Teylers Tweede Genootschap, dat binnen vier maanden na de uiterste inleverdatum een voorstel omtrent bekroning zal doen aan Directeuren van Teylers Stichting. Dezen beslissen daarover binnen een maand; hun beslissing is onherroepelijk. Alle deelnemers aan de prijsvraag zullen direct daarna van de beslissing op de hoogte worden gebracht.

PRIJS

De prijs bestaat uit een gouden erepenning, geslagen op de stempels van het Tweede Genootschap. Deze penning zal tijdens een bijzondere bijeenkomst in Teylers Museum aan de bekroonde inzender(s) worden uitgereikt. Van deze gelegenheid zullen vakbladen en pers, eventueel ook andere belanghebbende personen en instanties, tijdig worden verwittigd.

PUBLICATIE

De bekroonde inzending zal door de auteur zelf worden gepubliceerd, onder vermelding van de bekroning door Teylers Stichting. Stichting en Genootschap kunnen overwegen hierbij behulpzaam te zijn.

INLICHTINGEN

Nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij de secretaris van het Genootschap (zie onder). Redacties van tijdschriften en andere instanties die de aandacht van hun lezers willen vestigen op deze prijsvraag (maar het bovenstaande niet integraal afdrukken), wordt dringend verzocht in hun berichtgeving met nadruk te wijzen op de wenselijkheid dat potentiële inzenders het prijsvraagprogramma consulteren, opdat zij kennis nemen van alle bovenvermelde bepalingen. Daartoe kan een exemplaar van het formulier worden aangevraagd bij de secretaris.

Over erflater Pieter Teyler van der Hulst, over Teylers Stichting en de daarbij behorende instellingen als de beide genootschappen, het museum en het hofje leze men *'Teyler' 1778-1978* (Haarlem 1978) en *De idealen van Pieter Teyler. Een erfenis uit de Verlichting* (Haarlem 2006).

LOPENDE PRIJSVRAGEN

- prijsvraag-2012 (numismatiek) over eremetaal in de landsheerlijke tijd, republiek en koninkrijk
- prijsvraag-2013 (wetenschapsgeschiedenis) over de vorming, circulatie en consumptie van kennis door onderzoek naar natuurwetenschappelijke collecties
- prijsvraag-2014 (natuurkunde) over schoolvorming in de natuurwetenschappen

De voor bovenstaande prijsvragen uitgeschreven programma's (met nadere toelichting) zijn te verkrijgen bij de secretaris van Teylers Tweede Genootschap.

SECRETARIS VAN TEYLERS TWEEDE GENOOTSCHAP

w.van.anrooij@hum.leidenuniv.nl

INZENDINGEN

Inzendingen dienen voor 1 januari 2018 in bezit te zijn van:

Directeuren van Teylers Stichting, Spaarne 16, 2011 CH Haarlem

LEDEN VAN TEYLERS TWEEDE GENOOTSCHAP

prof. dr W. van Anrooij, hoogleraar Nederlandse letterkunde tot 1800, Universiteit Leiden
dr Y. Bleyerveld, freelance kunsthistorisch onderzoeker, samensteller *The New Hollstein engravings and woodcuts 1450-1700*

prof. dr F.H. van Lunteren, hoogleraar geschiedenis van de natuurwetenschappen vanwege Teylers Stichting, Universiteit Leiden

drs A. Pol, oud-conservator Koninklijk Penningkabinet, Leiden

dr ir W. van Saarloos, directeur Stichting Fundamenteel Onderzoek der Materie, Utrecht

prof. dr N.C.F. van Sas, hoogleraar geschiedenis na 1750, Universiteit van Amsterdam

prof. dr L.E.M. Vet, directeur Nederlands Instituut voor Ecologie & bijzonder hoogleraar evolutionaire ecologie, Wageningen Universiteit

erepenning Teylers Tweede Genootschap (goud, 72 mm, ca. 120 g, 14 karaat); stempels door J.G. Holtzhey, 1778:

— onder het stralende alziend oog van de Voorzienigheid zijn verenigd de Natuurkunde met wereldbol en passer, de Dichtkunst met lier, de Geschiedkunde met boek, de Tekenkunst met penseel en palet en de Penningkunde met tableau met penningen; OMNES ARTES QVAE AD HVMANITATEM PERTINENT HABENT QVODDAM COMMVNE VINCVLVM (alle wetenschappen, die op de menselijke beschaving betrekking hebben, hebben een zekere band gemeen)

— binnen een lauwerkrans DOCTRINAE PRAEMIUM EX TESTAMENTO PETRI TEYLER V D HVLST HARLEMENSIS NATI DIE XXV MARTII MDCCII DEFVNCTI DIE VIII APRILIS MDCCCLXXVIII (wetenschapsprijs volgens de uiterste wil van Pieter Teyler van der Hulst te Haarlem, geboren 25 maart 1702, overleden 8 april 1778)